

El 5% de la polèmica

A mitjan desembre passat la vice-presidenta del Govern Balear llançava la idea: el Govern i el partit, el PP, havien estudiat la possibilitat de proposar al Parlament la reforma de la llei electoral. L'únic canvi seria el requisit per accedir al repartiment d'escons: pujar el mínim del 3% al 5%. Dies després, el president Canellas, durant el congrés del PP, reclamava la feina dels militants i simpatitzants per assegurar-se la majoria absoluta després de les eleccions de maig proper.

El divendres, dia 6, el PP enviava un fax a Miquel Pascual –diputat d'UM– en el qual l'informava que el partit conservador havia iniciat contactes amb els altres grups per parlar d'aquesta possibilitat.

Era un *regal* de Reis enverinat dirigit a aconseguir dos objectius: primer, assegurar la majoria absoluta del PP i, segon, fer el màxim mal possible a UM i fins i tot intentar deixar fora del Parlament aquest grup.

Quan es començà a parlar –abans de Nadal– de la possibilitat que el PP dugués endavant aquesta iniciativa, diversos membres de l'oposició no s'ho creien. Alguns fins i tot dubtaven que hi hagués temps suficient per aprovar-ho en el Parlament. Temps n'hi ha, i majoria de vots, també. El diputat trànsfuga Jaume Peralta –elegit pel PSIB-PSOE de Menorca i que ara, després del trencament PP-UM, dona la majoria absoluta als populars– anuncià just abans de les vacances de Nadal que estava disposat a donar suport a la iniciativa del 5% si finalment els conservadors la presentaven.

Després del fax que anunciava la iniciativa, la tempesta es desfermà. Excepte el PP, ningú no hi està d'acord.

El PSIB-PSOE, a través del president del grup parlamentari, Francesc Triay, considera que una reforma d'aquest tipus “s'ha de fer amb l'acord de la Cambra” i no per la imposició d'un sol grup, “amb l'únic suport d'un trànsfuga”. Segons Pere Sampol, portaveu del PSM-Entesa de l'Esquerra de Menorca és “una maniobra a la desesperada” del PP, “amb el suport d'un trànsfuga”, per aconseguir la majoria absoluta”. Miquel Pascual, d'UM, pensa que “Canellas va en contra de les minories per assegurar-se la seva permanència en el càrrec i impedir que el Parlament reformi la Llei d'Espais Naturals per prohibir la urbanització de ses Salines (Eivissa), on té interessos personals”.

Els partits extraparlamentaris, com Els Verds

El Partit Popular de Balears vol imposar el requisit d'aconseguir el 5% dels vots en les eleccions autonòmiques com a percentatge mínim perquè els partits accedeixin al Parlament. Des del 1983, però, el percentatge exigít ha estat el 3%. L'oposició en bloc s'oposa a aquesta nova iniciativa.

o Esquerra Unida, també s'han manifestat rotundament en contra.

Efectes pràctics. Pujar fins el 5% la quota mínima de vots necessària per obtenir representació al Parlament afectaria negativament els interessos de diversos partits. D'una banda afavoreix l'obtenció de majoria absoluta del més votat (PP), la qual cosa, evidentment, no desitja cap partit de l'oposició. De l'altra, situa en *nivell de risc* alguns partits que podrien quedar fora del Parlament. Ni el PSOE, ni, en menor mesura, el PSM passen pena en aquest sentit.

Membres d'UM han assegurat: “si el nostre problema fos el 5%, ja ens podríem retirar”. Ara bé, segons els resultats obtinguts fins ara, el partit que presideix Maria Antònia Munar té, a priori, un alt nivell de risc: 2,4% en les generals del 93 i 2,6% en les europees del 94. Tot i això responsables d'aquest partit han assegurat a aquest setmanari que, pel cap baix, preveuen resultats clarament per sobre els 15.000 vots, que seria la xifra que correspondria aproximadament al 5%.

Esquerra Unida no es planteja ni remota-ment tenir problemes amb el 5%. Els vots aconseguits en les eleccions generals del 93 (5,9%) i en les europees del 94 (9,8%) “avalen un resultat molt per damunt d'aquest mínim”. El dubte de la coalició d'Anguila és saber si els resultats del 95 seran semblants als del 93 i el 94 o, al contrari, se situaran més a prop dels que tradicionalment han obtingut en les eleccions locals i autonòmiques (un 2,2% el 1991), que sempre han estat bastant per sota del 5%.

A qui afectaria més negativament l'augment fins el 5% és a Els Verds. Al partit ecologista li van faltar ben pocs vots el 1991 per aconseguir representació (7.185 vots, un 2,6%). Pel 95 esperen “ser presents a les institucions”. Però el 5% podria impedir-los-hi l'accés.

Maniobra contra UM. Diverses interpretacions apunten la possibilitat que el regal de Reis del 5% és una maniobra del PP, i més concretament de Canellas, contra UM i Maria Antònia Munar. Les fonts consultades del partit nacionalista no creuen gaire en aquesta possibilitat: “no crec que siguin tan beneïts com per perdre el temps amb això”, asseguren, segurs que no els afectarà. La venjança pel trencament del pacte seria el motiu de la maniobra, per així fer pagar el que molts membres del PP consideren la “traïció” de

El PP vol que el Parlament balear augmenti el mínim electoral al 5%. Amb això, els populars volen assegurar-se la majoria absoluta i fer el màxim mal possible a UM, que podria quedar fora de l'hemicicle.

El 5% valencià, al Constitucional

Balears no és l'única comunitat que s'ha plantejat exigir l'obtenció del 5% dels vots com el mínim per a obtenir representació al Parlament autònom. Galícia, País Basc, Extremadura, La Rioja, Múrcia i el País Valencià ja tenen instaurat aquest mínim.

En el cas del País Valencià, la Unitat del Poble Valencià (UPV) recorrerà contra aquest límit del 5% davant el Tribunal Constitucional. Serà amb tota probabilitat després de les eleccions de maig quan el partit nacionalista presenti una qüestió de constitucionalitat —que així es diu exactament el recurs—, sempre que superi el 5% en alguna de les 3 circumscripcions valencianes

Enric Morera, d'UPV, ha explicat a EL TEMPS: “Nosaltres entenem que l'article 12.3 de l'Estatut (que defineix el 5% com a mínim a aconseguir a tot el país, i no en una sola província) entra en col·lisió amb la Constitució, que diu que la circumscripció és la província”.

El recurs d'UPV es presentarà després de les pròximes eleccions —i no abans—: “volem esperar a superar aquest percentatge en alguna de les tres províncies. En aquest moment estem segurs de superar el 5% a Castelló i, possiblement, a València. Aleshores serà quan presentem la qüestió de constitucionalitat.”

M. P.

Maria Antònia Munar. La lluita entre UM i PP és constant. Les fonts d'UM consultades han confirmat que en molts pobles “hi ha ganivetes”, fent gràfica al·lusió a la intensa lluita per robar-se possibles candidats.

A pesar de tot l'enrenou que s'ha muntat —o precisament per això— podria ser que Gabriel Canellas fes aquestes enrere i, a la fi, no presentés la iniciativa al Parlament. Sembla que no hi ha unanimitat entre els conservadors, i la forta protesta de l'oposició en pes podria fer que el president s'ho repensàs.

La resposta: a finals de mes, quan el grup parlamentari popular es reunirà per primer cop després de les vacances de Nadal. **Miquel Payeras**